

contentiosum. nā ip̄a iudicat de manifestis non
de occultis. et tenet obedire eccl̄ie. ¶ Si vir non
providit vxori et familie in necēssarijs non tamen
superfluis. ¶ Si nimis exasperauit vxorem diuis
vel factis. ¶ Si zelotipus et nimis suspiciosus
fuit contra eā. vel nis̄ emissus i custodia ei. ¶ Si
vxor imobediens et otentiosa ac sui sensus erga
virum fuit. ¶ Si nimis inulta et negligēs fuit
circa gubernacōem domus. ¶ Si irreuerēs et di
scola fuit ad soceros et cognatos. ¶ Si dedit
de rebus viri p̄ntibus vel paupibus plūs q̄ de
buit. ¶ Si dedit licentiā viro eūdi ad alias cū
pregnatur. quod est mōrle. ¶ Si nō vult sequi
virum trāsferentem domiciliū. ad qd̄ tenet. nisi
veller eam trahere ad pcc̄m. aut dubitaret de mor
te sua. aut si eēt vagabundus. ¶ Si vterq; etiā;
filios educavit in timore dei. et obedientia man
datorum eius. ad quod tenetur. *~~~~~*

Interrogaciones ad p̄ncipes et rectores

31.

AIta p̄ncipes et rectores seculares sic
possunt formari interrogaciones pro ut
videbitur expedire sc̄dm̄ cōdicōem per
sone. Et primo Si vi; p̄ vsurpacōnes iniustas et
non iusto titulo obtinuit dignitatē regimē. vel
dñiū civitatis. vel castriz. quia mortaliter pec
cavit. et semper in isto peccato manet dum te
net huiusmodi vsurpationem. nisi post modum

titulum iustificasset. nec ibi ante iustum titulum pot
exercere iudicia sine peccato. ¶ Si ambitiosus fuit
ad dignitates et regimen nimis aspirans: et si
intendit negligere iusticiam ad querendum amicos
ut sic permaneat in domino: quod mortaliter peccavit
¶ Si prelati ecclesiasticis vel alijs maioribus suis
non fuit obediens: et ammonitiones et correptiones
ab eis factas. non sustinuit pacienter: aut si eos
contempnit. quod peccavit mortaliter. ¶ Si suam exco
municacionem vel interdictum non curavit: aut sic ligatus. di
uinis se ingessit. quod est mortale. ¶ Si propter
crimen eius civitates sunt interdite. quod est sibi ad
magnum iudicium. ¶ Si prohibuit laycis quod non
venderent deicis neque coquerent eis: ex eo quod non
habet ex eis quod vult. ¶ Si propter exco
municacionem in se latam iudices vel actiones aut ministros gra
uavit. quod ultra mortale exco
municat est. ¶ Si de factis
ecclesiasticarum personarum ad eum non pertinentibus se
intromisit. ut trahendo eos ad suum iudicium. et
hominum. quod mortaliter peccavit et exco
municatus est. Et si
cepit. aut capere fecit. vel incarceratione clericos aut
religiosos. etiam delinquentes est exco
municatus. si non
habuit prius licentiam a prelo suo. ¶ Si electio
nem alicuius impedierit maliciose. vel per violen
ciam aliquem intrusit. vel si gravavit aliquod mo
nasterium vel collegium. eo quod volebat eligere il
lum pro quo rogabat: quod ultra mortale exco
municat est.

¶ Si uis p̄onat⁹ eccliaz. de nouo sibi vsurpauit
vel bona vacantium eccliarū aut monasteriorum
q̄ ultra mortale ex̄catus est. **¶** Si imposuit colle
ctam. aut talia vel exactiones clericis et alijs per
sonis eccliaſticis sine licentia papez quia si post
monitionem non desistit: est ex̄catus. **¶** Si fecit
statuta vel leges contra libertatē ecclie. vel iudi
cauit sc̄dm illa. vel dedit cōsiliū ad hm̄oi. vel non
remouit cum potuit: quia ultra mortale ex̄catus ē
¶ Si noua pedagia vel guidagia instituit. non
habens p̄tatem a p̄ncipe sup hoc: Vel si antiqua
pedagia seu theolonea augmentauit: ex̄cōicat⁹
est. Sed si hoc fecit cū licentia p̄ncipis et causa
rationabili non est p̄c̄m. **¶** Si nō tenuit strataz
vel viam publicā securā a p̄donib⁹ et latromibus
vt debuit: quia peccauit mōrliter et tenet ad resti
tutionem damnorum inde secutorum. **¶** Si a dei
cis aut religioſ theoloneum aut gabellā accepit
pro h̄is q̄ deferunt. non tñ causa negociacōnis
quia peccat grauiter et ex̄catus est. q̄uis aliqui
ut Jo. al. hanc nō admittūt. quia nō recepta. et
ip̄a sc̄r et tollerat. ymo hoc facit in terris suis
¶ Si publicos vsurarios et alienigenas et non
inde oriundos. s. in terris suis. ad exercendū fen⁹
in ciuitatibus suis admittit. vl̄ admissos infra
certum tps non expellit: q̄ ex̄cōicat⁹ est. et hoc si
fuerit persona eccliaſtica habens dominiū tpale.

¶ Si vero fuerit princeps secularis: excommunicandus est. ex. de vfu. li. vi. Non tñ Ep̄i et superiores incur- runt sed alij. **¶** Si nauigantes in districtu suo depredatus est. vel depredari fecit. vel hoc factū noie suo ratum habuit: q̄ ut pirata excoicatus est excoicōne pp̄ali. **¶** Si nauigantes expoliavit vel res eorum ad portus terrarum suarū a mari de- latis sibi appropriavit: q̄d est rapina. et sc̄dm aliquos sunt excoati. **¶** Si incendia fecit. vel fieri fecit. vel effregit ec̄cias vel loca religio sa: quia excoicatus est. et post q̄ fuerit denunciatus spectat ad papam absolucō eius. **¶** Si immunitatē ec̄cia- rum violavit: puta q̄ fecit cape hom̄es p̄pter de- bita et etiam malefici. aut aliā quamcūq; causā in ec̄cia vel locis priuilegiatis: q̄ sacrilegiū omi- sit. q̄d est mōle. et pōt excoicari. **¶** Si expolia- uit ec̄cias vel personas ec̄cīasticas quod multi tyrannī faciūt aut p̄uilegia eorū violavit: mōli- ter peccavit. **¶** Si fecit represalias. vel fecit fieri aut ab antiquo cōfuetas extendi cont̄ p̄sonas ec̄cīasticas: est excoicatus. nisi reuocauerit infra mēsem et satisfecerit. de iniuria et damno. Et si pi- gnorantis. li. vi. **¶** Vtrū aut liceat facē represalias cōi laycos: vide in terciā pte summe. q. c. i. **¶** Si ad ec̄cias in quib⁹ patronus fuit ydoneus non representavit. s̄ ineptos. ut ydeotas. vel cōcubiā- tios. vel alios malos p̄ntavit. vel subditos suos

eccliaz patronos tales eligere aut p̄ntae fuasit
quia peccauit mortaliter. ¶ Si recepit pecuniam
vt presentaret aliquē. cū cēt p̄on⁹. vel ut suppli
caret pape vel Ep̄o. q̄ beneficiū alicui cōferat ⁊ q̄
symoniam cōmisit vl etiā absq; pecunia si pore
rit preces pro indigno: quia mōrle est. et simoia
¶ Si fuit fautor ⁊ defensor hēticorum aut etiam
scismaticorum: q̄ mōrleter peccauit. ⁊ est excat⁹
¶ Si impediuit volentes recurrere ad forū ecclia
sticum sup causis q̄ ad talē forū p̄tinet. ne. s. corā
ecclesiastico iudice tales cause agitentur. vel ad
hoc dans cōsiliū auxiliū vel fauorē: q̄ excoicatus
est vt extra de immu. eccl. c. qm̄. li. vi. ¶ Si bellum
sumpsit iniustū. vel adiutor fuit iniuste bellantis
quia oīa mala q̄ inde sequuntur tenet restituere
⁊ hoc verum. nisi ad iuuandū ⁊ seruiendum tene
tur illi quā hmōi bellum instituit. vt puta quia ē
miles aut vasallus eius. Talis etiam adiuuans
cum est dubium si bellū sit iustū vel iniustū excu
satur. v. c. xxij. q. v. Quōd culpā non autē excusa
retur de peccato si sciret bellum iniustum. ¶ Si
consulit existens in officio cōitatis q̄ assumatus
iniustum bellum: ad oīa eni mala et damna inde
secuta tenetur nisi forte proponeretur materia in
consilio falsa. modo tamē ⁊ forma ac si esset iusta
tunc enim hoc ignorātes vidētur excusari. ¶ De
materia belli et quō dicatur iustum vel iniustum

vide in summa in 3 parte. tit. 2. ¶ Si indiscretos a
tirannos officiales fecit seu preposuit terris fu-
is. qz tenetur de damnis a malis eoz. si sciebat
eos tales esse. Secus si nesciebat. et tunc q̄ cito
pcepit eos tales esse. remoueat eos. quia alias
peccaret ut p̄scriptum est. ¶ Si iniustas exaccio-
nes et collectas fecit. qz rapinam fecit. Et q̄ colle-
cte dicantur iniuste et quō debeat satisfacē. vide
in 3 parte sume. tit. 2. c. 1. ¶ Si posuit iudeos in of-
ficijs publicis. quia phibetur ut. 11. q. 2. ¶ Si
ea que sunt cōitatis appropriant sibi ut filuas
campos et hmōi qz mōrle est et tenet cōstituē. ¶ Si
liberos hominēs in seruos subiecit. nā xp̄iani non
p̄nt redigi in seruitutem rōe belli. l. etiā capti nō
possunt licite emi in seruos. vel empti vendi. Sed
infideles bene in seruitutē rediguntur ac emi et
vendi p̄nt capti tamen in bello iusto. Rur si po-
stea efficiantur xp̄iani. non tamē ex hoc liberācē
a captiuitate vel seruitute. q̄uis tamē piū sit tūc
eos liberos facē. ¶ Si a decedentib⁹ sine filijs ac-
cipit bona illorum. non p̄mittēs de eis testari vel
legari ad placitum. nisi p̄ria illa talem habēt cō-
suetudinē a tpe cui⁹ in cōiūriū non esset memoria
hominū. ¶ Si nimis vindicatiuus fuit. ¶ Si homi-
cidia mutilationes. incarcerationes. vulnera et
hmōi seua. sine iusticia. vel etiam cum iusticia a
ex odio. vel ob vindictam fecit. p̄curauit. l. facē

pmisit: quia in hoc graua mortalia sūt. ¶ Si tor-
neamenta aut duella fecit fieri. vel ludos à specta-
cula piculosa aie vñ corpi. ut proicere lapides ad
inuicem: vel si alias repñtaçones turpitudinū fi-
eri fecit à pmisit: vel si hmōi non pbibuit cū tñ
potuit sine graui scādalo. qz mōrliter peccatū di-
82. terrori. ¶ Si leges statuit q̄s non potuit vel
non debuit. qz imq̄ erant. qz mortale est. ¶ Si nis
durus fuit ad dispensandum vel parcendū. in q̄
bus potuit: vel econt̄rio si nis facilis ad parcen-
dum delinquentib⁹ fuit. in p̄iudiciū iusticie a ois
vtilitatis. ¶ Si feoda vasallis suis absq; iusti-
cia denegauit. vel seruiciū in debitū ab eis ere-
git. aut fidem nō seruauit. ¶ Si ip̄ exñs vasall⁹
alteri⁹ non fuit fidelis dño suo vt debuit. fm q̄
in iuramento fidelitatis exp̄misse. vñ obsequiū de-
bitum non p̄stitit. vñ iniuriā aliquā fecit dño. s.
alienādo p̄cedum. à diminuēdo. à aliqd hmōi
qz mōrle est. et tenetur de damnis. ¶ Si tutela
alicuius sibi ommissam nō fidelit̄ egit. vñ de bonis
illius sumpsit vel dissipauit: qz mōrle est a tenet̄
de damnis omibus. ¶ Si in terris sue iurisdidio-
nis sustinuit iniustas mensuras. à iniusta pon-
dera. aut iniusta precia rēū venaliū sciēter. quia
mōrle est et teneri vid̄ de damnis. si tñ cōmode
obuiare potuiss; hmōi. Similiter peccat si iducit
vel sustinet malas cōsuetudines aut corruptelas

¶ Si tolerauit publicos vsurarios. ppter hoc
recipiens ab eis certam quantitatē vel sumā pecu-
niarum ānuatū. vel ob aliā causā: qz mortale est
et tenetur ad restitucōnem illius sic accepti. non
tamen vsuratio s; creditoribus eius. a quib; sūt
vsure accepte. a extorite s; Tho. **¶** Si aliqd
castrum vel dominiū aut aliā rem in pignus ha-
biūt. et fructus illius non computauit in sortē qz
vsura est. Et sic vltterius hic interrogādum est de
alijs speciebus vsure. si viz in aliqua offendit vel
piceps fuit. de quib; sup i pma pte. c. de vsura
¶ Si penas. vel emendas. in pecuniā. ppter cu-
piditatem vel odiū. vel ppter correpcōnem delin-
quentū accepit. vel vltra debitū extorsit. vel pe-
nas corporales vel mortis in pecuniarias propter
auariciā cōtra iusticiā commutauit: qz mortale est
¶ Si pmissit in terris suis latrones inualescere
vel malicōse eisdem fauens fuit aut ex auariciā
nolens expedire ad tutandam pacem: qz mortale
est et tenetur de damnis factis. si commode ob-
uiare poterit. **¶** Si iusticiam vendidit. vel mune-
ra inique accepit. s. p amministrazione iusticie. vel
alias iniusticias fecit vel fieri fecit in iudicādo. e-
quia mortale est. **¶** Si fidē pmissā violauit ec-
inimico. nisi prius ipse violasset: qz mortale est.
¶ Si treugas non seruauit. et si obsides suos
non liberauit: qz mortale est. **¶** Si viduas et

pupillos contra oppressores suos non defendit
¶ Si nimis sumptuosus et curiosus fuit in ve
stiti et apparatu ciborum et equorum familie. cum ca
mbus. aribus. edificijs et comitijs. nam quicquid ut
hominum valeant facere. emungunt subditos sibi po
pulos. usque ad sanguinem eorum. facientes multa
iniusta. **¶** Si fecit edificare domos suas. vel a
gros aut vineas arare. et in eis laborare. aut li
gna apportari et similia per subditos suos et eis
non soluit plene de labore suo. nisi subditi ad hoc
ex debito teneantur. vel si in diebus festiuis fecerit
pro se laborare. quia mortale est. quod tamen multi
faciunt. nec subditi tenentur in hoc obedire. **¶** Si
nimis se occupavit in venacionibus et aucupijs et
quod peius est subditos suos in hominum grauavit
eos ad hoc inducens. et quod pessimum est. si hoc
fit in diebus festiuis. maxime non prius audita
missa. propter quod omnes peccant mortaliter et
ipse est reus omnium. **¶** Si propter discursus et hominum
destruxit segetes aliorum. quia tenetur de dampnis
vel si permittit accipi de feno aut blado suorum
subditorum. propter equos suos. non petita
et obtenta licentia. quia tenetur de dampno
¶ Idem de quibuscumque fructibus. **¶** Si histri
onibus superflue dedit. vel mimos turpia re
presentantes in curia nutriuit. vel concubinas
aut meretrices aut ludentes ad aleas in curia

tenuit: que omnia sunt damnabilia. ¶ Si de honestate familie sue non curauit. sed inhoneste se habentes cum seis aut masculis in curia sua tenuit nec correxit cum posset: quod peccauit mortaliter. ¶ Si vero huiusmodi princeps est coniugatus. Intra ga ultra premissa de hijs que hntur in c. p. p. p. cedenti prout videtur expedire. *mm* 32.

¶ Cuius iudices vel quamcumque habentes auctoritatem vel iurisdictionem ordinariam vel delegatam a

Sic iurisdictionem aut potestatem aliam suam accepit symoniacae aut usurpatione quod homini potestas non dat auctoritatem iudicandi. Unde talis quotiens iudicaret peccaret mortaliter. ¶ Si excessit fines mandati siue potestatis sue: quia mortale est. et hoc si scienter aut ex ignorantia crassa. ¶ Si timore. cupiditate. odio vel amore. aut aliqua alia iniqua causa tulit iniquam sententiam aduertenter. quod mortale est et tenet ad omne interesse parti lese. et hoc si ille pro quo lata est illa sententia iniqua non potest vel non vult satisfacere. quia ante omnia ille tenetur secundum Ray. ¶ Si per ignorantiam crassam tulit iniquam sententiam in iudicio aie: quod tenet reuocare et peccat mortaliter ut dicit Ray. debuit enim se scire insufficientem et non iudicare. ¶ Si per negligentiam: quia sufficientes erat. et si laborasset ad legendum et inquirendum: inuenisset veritatem sed quia hoc neglexit agere: tenetur ut prius